

Húsz év fejlődési eredményei

Az American Libraries múlt évi július-augusztusi száma David CLIFT tiszteletére jelent meg, aki az Amerikai Könyvtáros Egyesület /ALA/ ügyvezető igazgatói tisztségét töltötte be hosszú ideig. Az egyes tanulmányok a könyvtárügy valamennyi területének fejlődését, eseményeit foglalják össze "két döntő évtized" motto alatt. Így együtt a teljes kép valóban szép eredményeket mutat. Mivel a részeredményekre a napi munka közben nem igen figyelünk fel, egy-egy ünnepi esemény kapcsán érdemes néha visszapillantani a megtett utra. Ebből a szempontból érdekes átnézni ezt az ünnepi számot is, néhány tanulmánynak a címét megemlíteni és a hozzánk közelebb álló szakterületekről egyet és mást kiemelni. A fejlődés egyes állomásai, a részletek természetesen számunkra legfeljebb történeti értékűek lehetnek.

Mivel is foglalkoznak az egyes tanulmányok? Már címükből következtethetünk tartalmukra: "Az ALA és harca a könyvtári szolgáltatásokért"; "Ok és okozat az egyetemi könyvtárakban"; "A közművelődési könyvtárak elkerülhetetlen változásai"; "Haladás a nemzetközi könyvtárügyben"; "Katalogizálás, osztályozás, a nagy HA" stb.

WOODS, Bill M.: tanulmánya: "A szakkönyvtárak felfogása a szolgáltatásokról", röviden így foglalja össze a két évtizedes fejlődést: számban és méretben példa nélkül álló növekedés; a szélesebb és intenzívebb információs központ kihívása a hagyományos szakkönyvtári szemlélettel szemben; az együttműködés jelensége; egy új formája, tömegesen jelentkező dokumentumfajta, a report okozta nehézségek legyőzése és új technika alkalmazása bibliográfiai ellenőrzésre; a szakkönyvtárosok aktivitása, érdeklődésük a szabványok és a képzés iránt.

MUMFORD, L. Quincy cikkének címe: "A Library of Congress - kétszer olyan gyorsan." Megállapítja, hogy a Library of Congress látszólag ugyanolyan, mint két évtizeddel ezelőtt, de a látszat csal, a könyvtár - akár maga az élet - nem ugyanaz, mint 1952-ben. Akkoriban lassabb volt az élet tempója, ma rohanni kell, hogy ugyanott legyünk ahol voltunk, és ha tovább akarunk jutni, kétszer olyan gyorsan kell futni. A továbbjutás: a világon meglévő információmennyiségből annyit összeszedni, amennyit csak lehet és minél gyorsabban hozzáférhetővé tenni - ez után fut a Library of Congress állandóan és kitarítóan. És az eredmények? - Az állomány a duplája a 20 év előttinek, de ez a statisztikai adat csak egy része a képnek, jelentősebbek a szerzeményezés, feltárás, megőrzés és a gyűjtemény használata terén elért eredmények. Mindehhez a többi tudományos könyvtár támogatása és együttműködése járul. Talán egy-egy szóval elég kiemelni a legnagyobb eredményeket: az osztott katalogizálás és a MARC. Az előbbi lehetőséget nyújt a világ jelentős könyvtermésének megszerzésére és

egyidejű - egyszersmind legalkalmasabb, mert az adott országban elkészített - katalogizálására; míg az utóbbi valósággá tette a gépi katalogizálást és felhasználást, világfolyamatot indítva el.

SHERA, Jesse H.: "A dokumentációtól a tájékoztatástudományig" c. cikke szerint a kiindulási időpontban, 1952-ben az új könyvtárügy kezd kibontakozni a mikrofilm-korszak érettségéből a tájékoztatástudomány osecsemőkorába. A mikrofilmért lelkesedők uralmát lerázva, az Amerikai Dokumentációs Intézet számítógépek alkalmazásához nyult, a könyvtári eljárások, folyamatok gépesítéséhez, különösen a gépesített kereséshez. Akkoriban még végtelen ígéret, lelkesedés és nagy remények mutatkoztak a rés- és peremlyukkártyák, lyukszalag, sőt mágnesszalagok iránt a "gombnyomós" könyvtár előhírnökeinek tekintve ezeket az eszközöket. Az elmúlt két évtized változásainak felületes számbavétele is megmutatja, bármennyire is zavaros ma a helyzet, a könyvtáros világa sem statikus már. Nem lehet figyelmen kívül hagyni a tényt, hogy a világon még soha nem volt ilyen nagy szükség a tudásra, mint ma és ez a tény új típusú könyvtárügyet követel - bárminek is nevezzük azt el. A könyvtárosság, mint szakma, nem folytathatja ma a munkáját azon az alapon, hogy "eddig is így csináltuk". Minden kapkodás, zsákutca, hamis és túlzott igények, konfliktusok ellenére mély benyomást keltenek az elmúlt két évtized eredményei a dokumentáció gépesítése, az információ visszanyerése területén. Minden érlelődött, és ez a lényeg. A tudományban a további kutatás előmozdítása akkor is értékes, ha azt pillanatnyi sikerek és eredmények azonnal nem is igazolják.

/American Libraries, 3.k. 7.sz. 1972.jul.-aug./

Külföldi folyóiratokban olvastuk....

A könyvtári szolgáltatások sorában egyre többen élnek a technika eszközeivel. A legújabb mozgó könyvtár egy helikopter. Az Északi tengeren felállított olajkutató-tutaj személyzetét látja el könyvekkel így módon egy Lincolnshire-i megyei könyvtár.

/Liaison, 1972.nov. p.81./

A gépesített információtárolás és -keresési rendszerekkel foglalkozó 4. Cranfield konferenciát 1973. július 24-27. között tartják. Ez alkalommal a hangsúly az on-line rendszeren vagy hálózaton van.

/Library Association Record, 74.k. 12.sz. 1972.p.245/